

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 02.06.2020

Dokumentet är daterat: 02.06.2020

The document is dated: 02.06.2020

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Lasse Pollari

Pvm / Datum / Date: 02.06.2020

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 02.06.2020

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Fingrid Oyj
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki
Y-tunnus: 1072894-3

Asia

Energiaviraston päätös verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 714/2009 (sähkökauppa-asetus), tietojen antamisesta ja julkaisemisesta sähkömarkkinoilla annetun Euroopan komission asetuksen 543/2013 (transparenssiasetus) sekä energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 1227/2011 (REMIT-asetus) noudattamisesta Fingrid Oyj:n antaessa ja julkistaessa tietoja Suomen ja Ruotsin välisen siirtoyhteyden kapasiteetin muutoksista.

Asianosainen

Fingrid Oyj

Vireilletulo

22.11.2017

Selostus asiasta

Markkinatapahtumat

Energiavirasto käynnisti 22.11.2017 REMIT-asetuksen 15 artiklan mukaisen ilmoituksen perusteella selvityksen Fingrid Oyj:n toiminnasta. Selvityksen kohteena olevan toiminnan osalta tuli arvioitavaksi, oliko Fingrid Oyj (myöhemmin myös Fingrid) noudattanut toiminnassaan sähkökauppa-asetuksen 15 artiklan 4 kohdan ja transparenssiasetuksen 11 artiklan mukaista tietojen julkaisemisesta koskevaa velvoitetta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 1227/2011 (myöhemmin REMIT-asetus) 4 artiklan mukaista velvoitetta julkistaa sisäpiiritietoa sekä 5 artiklan mukaista markkinamanipulaatiota koskevaa kieltoa.

Fingrid oli julkaissut 27.10.2017 Nord Pool AS:n (myöhemmin myös Nord Pool) sähköpörssin vuorokausimarkkinoille (myöhemmin myös Elspot-markkina, vuorokausimarkkina tai day-ahead-markkina) virheellisen siirtokapasiteetin Suomen ja Pohjois-Ruotsin väliselle siirtoyhteydelle (FI-hinta-alue – SE1-hinta-alue) suunnassa Pohjois-Ruotsista Suomeen. Fingrid Oyj oli ilmoittanut, että Elspot-markkinalla käytettävissä oleva siirtokapasiteetti Pohjois-Ruotsin hinta-alueelta (SE1) Suomen hinta-alueelle (FI) oli alentunut tulevana vuorokautena 28.10.2017 tunneilla 7-17 (CET). Kyseisen siirtoyhteyden maksimaalinen siirtokapasiteetti tähän suuntaan (Ruotsista Suomeen) on 1500 MW. Fingrid Oyj oli ilmoittanut Nord Poolille, että 28.10.2017 tunneilla 7-17 käytettävissä oleva kapasiteetti oli 1100 MW. Muilla vuorokauden 28.10.2017 tunneilla käytettävissä olevaksi siirtokapasiteetiksi Fingrid Oyj oli ilmoittanut 1500 MW.

542/471/2018

Fingrid Oyj julkaisi 27.10.2017 klo 14:55 (CET) UMM-viestin, jossa se ilmoitti, että sen vuorokausimarkkinalle 28.10.2017 antama siirtokapasiteetti oli ilmoitettu virheellisesti tuntien 7-17 osalta. UMM-viestin mukaan käytettävissä oleva siirtokapasiteetti Pohjois-Ruotsista Suomeen olisi pitänyt olla vuorokauden 28.10.2017 aikana tunteina 1500 MW. Samalla Fingrid Oyj ilmoitti antavansa vuorokausimarkkinalla puuttuneen siirtokapasiteetin päivänsisäisen markkinan (myöhemmin myös Elbas-markkina, päivänsisäinen markkina, intra-day-markkina tai Elbas) käyttöön vastaavina tunteina. UMM-viestin¹ sisältö oli kokonaisuudessaan seuraava:

“Wrong Day-ahead SE1>FI capacity published by Fingrid for 28.10.2018 [sic] hour 07-17. Amount of capacity missing: 400 MW. Capacity are given to the Intra-day market.”

Elspot-markkinalla käydään päivittäin klo 8-12 (CET) kauppaa sähköenergialla, joka on fyysisesti toimitettava kaupankäynnin kohteena olevina seuraavan vuorokauden tunneilla. Siirtoverkon haltijoiden tulee ilmoittaa kunkin siirtoyhteyden tulevana vuorokautena käytettävissä oleva siirtokapasiteetti Nord Poolille viimeistään klo 10:00 (CET) siirtoa edeltävänä vuorokautena. Nord Pool julkaisee nämä Elspot-markkinalla käytettävissä olevat siirtokapasiteetit klo 10:06 (CET). Elspot-kaupankäynti vuorokauden 28.10.2017 tunneille päättyi 27.10.2017 klo 12 (CET) ja toteutuneet kaupat sekä hinnat julkaistiin 27.10.2017 klo 12:42 (CET). Elbas-kaupankäynti vuorokauden 28.10.2017 tunneille alkoi 27.10.2017 klo 14:00 (CET).

Fingrid Oyj:n antama selvitys 16.3.2018

Energiavirasto pyysi 6.3.2018 päivätyllä selvityspyynnöllä Fingrid Oyj:ltä selvitystä yhtiön Nord Poolin vuorokausimarkkinalle 27.10.2017 ilmoittamasta siirtokapasiteetista ja asiaan liittyen julkaistusta UMM-viestistä. Selvityspyynnössään Energiavirasto pyysi yhtiön näkemystä REMIT-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdan noudattamisesta sekä mahdollisista korjaavista toimenpiteistä asian osalta. Fingrid Oyj antoi asiassa kirjallisen selvityksen, joka on päivätty 16.3.2018.

Fingrid Oyj:n selvityksessä on todettu muun ohella seuraavaa:”

1 Miksi Fingrid Oyj on jättänyt tarjoamatta 400 MW siirtokapasiteettia (SE1-FI) DA-huutokauppaan 28.10.2017 tunneille 7-17?

Fingrid lähetti väärän liian pienen siirtokapasiteetin Nord Pool Spotin Elspot day-ahead (DA) markkinoille 27.10.2017 aamupäivällä. Väärä kapasiteetti lähetettiin day-ahead (DA) markkinoille 28.10.2017 päivän tunneille 7-17 (CET). Kapasiteettia jäi tarjoamatta 400 MW maksimi siirtokapasiteetista siirtosuuntaan Ruotsi SE1 – Suomi FI. Maksimi siirtokapasiteetti tähän siirtosuuntaan on 1500 MW. Fingridin Kantaverkkokeskuksen vuorossa oleva Voimajärjestelmän hallinnan operaattori lähetti virheellisen kapasiteetin Nord Pooliin, koska Fingridin käyttämään kapasiteetin laskentataulukon oli jäänyt virheellinen kapasiteettitieto Pikkaralan sähköaseman siirtokeskeytyksen aikataulun muuttuessa. Tämä muuttunut aikataulu oli jäänyt päivittämättä kapasiteetin laskentataulukon yhdelle sivulle. Kun virhe kapasiteetissa huomattiin 27.10.2017 iltapäivällä, Fingrid antoi tämän puuttuvan 400 MW

¹ <https://umm.nordpoolgroup.com/#/messages/406e329b-e8f6-4934-be9e-db7721577947/1>

542/471/2018

kapasiteetin Nord Pool intraday markkinan käyttöön 28.10.2017 päivän tunneille 7-17 (CET).

2 Kuka yhtiössä vastaa siirtokapasiteetin määrittämisestä?

Yhtiössä siirtokapasiteetin määrittämisestä vastaa Fingridin Käytönsuunnittelu-yksikkö. Kantaverkkokeskuksen vuorossa oleva Voimajärjestelmän hallinnan operaattori vastaa siirtokapasiteetin päivittäisestä lähettämisestä Nord Pool Spotille.

3 Mitkä tapahtumat tai olosuhteet ovat johtaneet virheellisen siirtokapasiteetin tarjoamiseen?

Pikkaralan sähköasemalle suunniteltiin siirtokeskeytystä 28.10.2017 päivän tunneille 7-17 (CET). Tämä siirtokeskeytys siirrettiin myöhäisemmäksi ajankohdaksi Suomen voimalaitosten tuotantotilanteen vuoksi. Siirtokeskeytys toteutettiin 11.11.2017 tunneilla 7-17 (CET). Muuttuneen aikataulun vuoksi kapasiteettitaulukoihin jäi epähuomiossa virheellinen tieto.

4 Mikäli yhtiö on jo ryhtynyt toimenpiteisiin mahdollisten laiminlyöntien johdosta, Energiavirasto pyytää yhtiötä toimittamaan selvityksen niistä yksityiskohtaisista toimenpiteistä, joihin se on asian johdosta ryhtynyt.

Fingrid on luopumassa kapasiteetin laskentataulukosta (Excel) ja siirtää kapasiteetin käsittelyn jo käytössä olevaan kaupallisen hallinnan sovellukseen (VAKSI). Tämä muutos pienentää siirtokapasiteettiprosessin inhimillisiä virheitä ja muutos on tällä hetkellä Fingridillä testaus- ja käyttöönottoaiheessa."

Lisäksi Fingrid Oyj on esittänyt asiassa seuraavaa:

5 Markkinamanipulaation tunnusmerkistö REMIT-asetuksessa

Yleisen laillisuus periaatteen mukaisesti, jotta henkilön voitaisiin katsoa syyllistyneen laissa rangaistavaksi säädettyyn tekoon, on teon täytettävä kaikki laissa luetellut teon tunnusmerkistön osatekijät.

(--)

Alla on tarkasteltu tarkemmin markkinoiden manipuloinnin tunnusmerkistöä ja sen täyttämistä tässä tapauksessa.

5.1 Kauppaa koskevan liiketoimen suorittaminen

(--)

Fingrid toteaa, että se ei suorita REMIT-asetuksen 2 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettua kauppaa koskevaa liiketoimintaa, kun se ilmoittaa markkinoiden käytössä olevan siirtokapasiteetin markkinapaikalle. Kauppaa koskevaan liiketoimen tunnusmerkkeihin liittyy normaalin kielenkäytön mukaisesti se, että toimi on vastikkeellinen ja kohdistuu tiettyyn yksilöityyn vastapuoleen. Markkinoiden käytössä olevan kapasiteetin ilmoittamiseen ei liity näitä piirteitä eikä siihen liity myöskään mitään toimeksiantoa. Näin ollen selvityspyynnön kohteen olevaa Fingridin menettelyä ei voida katsoa olevan REMIT-asetuksessa kiellettyä markkinamanipulaatiota asetuksen 2 artiklan 2 a kohdan perusteella.

5.2 Tietoisuus väärästä tiedosta / toimenpiteen tarkoituksellisuus

542/471/2018

REMIT-asetuksen mukaiseen markkinoiden manipulointiin voidaan kauppaa koskevien liiketoimien suorittamisen ohella syyllistyä asetuksen 2 artiklan 2 b kohdan mukaan väärää tai harhaanjohtavia viestejä levittämällä. Tällöin kuitenkin edellytyksenä on, että tiedon levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tieto oli väärää tai harhaanjohtavaa.

Toiminnan tahallisuutta ja tietoisuutta tiedoissa olevasta virheestä on korostettu myös REMIT-asetuksen resitaalissa 13 (--).

Myös markkinoiden manipuloinnin yritykseen liittyy REMIT-asetuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti olennaisena osana teon tahallisuus / tarkoituksellisuus.

(--)

Kuten edellä Energiaviraston esittämiin kysymyksiin annettujen vastausten kautta on tullut ilmi, markkinoille annettu virheellinen tieto käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista on perustunut inhimilliseen virheeseen. Siirtokapasiteetteja koskevaan taulukkoon sisällytettyä virheellistä tietoa ei ole havaittu ennen kuin tieto on toimitettu NordPool Spotin Elspot day-ahead (DA) markkinoille. Virheellinen tieto on oikaistu välittömästi sen jälkeen, kun se on havaittu. Markkinoille ei siten ole ilmoitettu väärää tietoa käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista tietoisesti tai tarkoituksella.

6 Lopuksi

Täysin eriytettyinä, säänneltyä kantaverkkotoimintaa harjoittavana yhtiönä Fingridillä ei ole mitään intressiä tarkoituksellisesti vaikuttaa sähkön tukkumarkkinahintoihin REMIT:ssä kiellettyllä tavalla. Päinvastoin Fingrid vastuullisena toimijana on sitoutunut sähkömarkkinoiden pitkäjänteiseen kehittämiseen pyrkien edistämään niiden markkinaehtoisuutta. Samoin Fingrid pyrkii kehittämään omaa toimintaansa mm. edellä luvussa 4 kerrotin tavoin niin, että mahdollisuudet inhimillisiin virheisiin sekä niiden mahdollisiin vaikutuksiin voidaan mahdollisuuksien mukaan minimoida.”

Fingrid Oyj:n antama lisäselvitys 3.5.2019

Energiavirasto pyysi asiassa lisäselvitystä 11.4.2019 päivätyllä lisäselvityspyynnöllä. Lisäselvityspyynnön kohteena oli Fingrid Oyj:n näkemys asiasta sähkökauppa-asetuksen 15 artiklan 4 kohdan ja transparensiasetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisen siirtokapasiteetin määrän julkaisemista koskevan velvoitteen sekä REMIT-asetuksen 4 artiklan mukaisen sisäpiiritiedon julkaisemista koskevan velvoitteen noudattamisen osalta.

Fingrid Oyj:n antamassa lisäselvityksessä, päivätty 3.5.2019, on todettu asiasta muun ohella seuraavaa:

Fingrid Oyj:n mukaan selvityksen kohteena oleva tapahtumasarja ”sai alkunsa Pikaralan sähköaseman siirtokeskeytyksen muuttuneesta aikataulusta. Alkuperäisen siirtoaikataulun mukaan suoritettu siirtokeskeytys olisi edellyttänyt SE1-FI siirtokapasiteetin vähentämistä 400 MW. Siirtokeskeytyksen aikataulun muuttuessa, SE1-FI yhteyden siirtokapasiteettia koskeva tieto on jäänyt päivittymättä Fingridin käyttämään kapasiteetin laskentataulukkoon. SE1-FI yhteyden virheellinen

542/471/2018

kapasiteettitieto on havaittu vasta sen jälkeen, kun tieto day-ahead markkinalle annettavasta siirtokapasiteetista on toimitettu Nord Poolille.

Pohjoismaisilla day-ahead markkinoilla siirtoverkonhaltijat ilmoittavat markkinoille annettavan talousalueiden välisen siirtokapasiteetin toimituspäivää edeltävänä päivänä klo 10.00 (CET). 27.10.2017 Fingrid ilmoitti seuraavan vuorokauden markkinoiden käytössä olevaksi kapasiteetiksi 1100 MW tunneille 7-17 (CET). Tätä ilmoitettua siirtokapasiteettia (SE1 -> FI, 1100 MW) myös käytettiin tarjousten täsmäytämässä ja hintojen laskemisessa seuraavan päivän kyseisille tunneille Nord Poolin day-ahead markkinaa koskevien sääntöjen mukaisesti.

Kun iltapäivällä 27.10.2017 day-ahead markkinan sulkeutumisen jälkeen huomattiin kapasiteetin laskentataulukon jäänyt virhe, jonka johdosta ilmoitettu siirtokapasiteetti oli 400 MW tosiasiallisesti käytössä olevaa fyysistä siirtokapasiteettia vähemmän (kts. tarkemmin 16.3.2018 selvitys), ilmoitettiin asiasta markkinoille UMM viestillä, jossa myös kerrottiin, että tämä kapasiteetti annetaan intraday markkinan käyttöön.

Fingridin käyttämään kapasiteetin laskentataulukon jääneen virheen johdosta day-ahead markkinoille tarjottu kapasiteetti ei siten vastannut SE1-FI yhteydellä tosiasiallista käytössä ollutta siirtokapasiteettia 28.10.2017 tuntien 7-17 (CET) osalta."

Transparensiasetuksen 11 artiklan 1 kohdan soveltamiseen liittyen Fingrid toteaa lisäselvityksessään, että "Tarjottava kapasiteetti on julkaistava Transparensiasetuksen liitteen mukaan tuntia ennen spot-markkinoiden sulkeutumista, kullekin markkina-aikayksikölle. Transparensiasetuksen 11 artiklan 1 kohta ei ota kantaa siihen, tuleeko ilmoitetun tarjotun kapasiteetin vastata tosiasiallisesti käytössä olevaan fyysistä siirtokapasiteettia. Fingrid on julkaissut day-ahead markkinoille tarjotun siirtokapasiteetin Transparensiasetuksen 11 edellyttämässä aikataulussa. Se, että markkinoille tarjottu kapasiteetti ei ole vastannut täysimääräisesti käytössä olevaa fyysistä siirtokapasiteettia ei näkemyksemme mukaan ole vastoin Transparensiasetuksen 11 artiklan 1 kohdan mukaista vaatimusta. Kun tarjotun kapasiteetin ja tosiasiallisesti käytössä olevan kapasiteetin välinen ero havaittiin, asiasta ilmoitettiin viipymättä markkinoille ja day-ahead markkinoilta puuttunut kapasiteetti annettiin intraday markkinan käyttöön."

REMIT-asetuksen 4 artiklan osalta "Fingrid katsoo, että sen menettely asiassa ei ole vastoin REMIT-asetuksen sisäpiiritiedon julkaisemista koskevien velvoitteita. Fingrid on julkaissut hallussaan olevan tiedon markkinoille tarjolla olevasta siirtokapasiteetista Remit-asetuksen mukaisesti. Havaittuaan kyseiseen tietoon sisältyvän virheen, Fingrid on viipymättä oikaissut tiedon UMM-viestillä (27.10.2017; klo 14.55 CET) ja kertonut siinä day-ahead markkinalle antamatta jääneen siirtokapasiteetin antamisesta intraday markkinalle."

Lisäksi Fingrid toteaa lisäselvityksessään, että se "pyrkii toiminnallaan kehittämään sähkömarkkinoiden luotettavaa toimintaa. Vaikka emme ole onnistuneet täysin sulkemaan pois inhimillisen virheen mahdollisuutta, pyrimme toiminnassamme luonnollisesti aina siihen, että markkinoille antamamme informaation olisi oikeaa ja että tieto annetaan markkinoille lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tässä tapauksessa se on osaltamme tarkoittanut sitä, että virheellisen kapasiteettitiedon

542/471/2018

havaittuamme olemme viipymättä informoineet markkinatoimijoita lähettämällä asiaa koskevan UMM-viestin. Vaikka edellä sanotuin tavoin katsomme, että menettelymme asiassa ei riko Energiaviraston selvityspyynnössä yksilöityjä siirtoverkonhaltijan velvoitteita, tämä ei tarkoita sitä Fingrid pyrkii toiminnallaan kehittämään sähkömarkkinoiden toimintaa.”

Asian kannalta relevantti lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta asiassa

1.1 Laki sähkö ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, valvontalaki)

Valvontalain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa 2 §:ssä tarkoitettua kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitettua lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Valvontalain 9 §:n mukaan jos joku rikkoo tai laiminlyö 2 §:ssä tarkoitettua kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on veloitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 714/2009 verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta (sähkökauppa-asetus)

Sähkökauppa-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan 'rajayhdysjohdolla' tarkoitetaan voimansiirtojohtoa, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan ja joka yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot.

Sähkökauppa-asetuksen 15 artiklan 4 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava asiaankuuluvat tiedot ennakoidusta ja todellisesta kokonaiskysynnästä, käytettävissä olevasta ja toteutuneesta tuotannosta ja kulutuksesta, verkkojen ja rajayhdysjohtojen saatavuudesta ja käytöstä sekä tasapainottamiseen tarvittavasta sähköstä ja varavoimakapasiteetista.

1.2 Komission asetus (EU) N:o 543/2013 tietojen antamisesta ja julkaisemisesta sähkömarkkinoilla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 liitteen I muuttamisesta (transparensiasetus)

Transparensiasetuksen 2 artiklan mukaan tässä asetuksessa sovelletaan asetuksen (EY) N:o 714/2009 2 artiklan määritelmiä.

Transparensiasetuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaan 'tarjousalueella' tarkoitetaan suurinta maantieteellistä aluetta, jonka sisällä markkinatoimijat voivat harjoittaa sähkökauppaa ilman kapasiteetinjakotoimia.

Transparensiasetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan siirtoverkonhaltijoiden ja tarvittaessa kapasiteetin jakajien on laskettava ja toimitettava Sähkö-ENTSOlle vastuualueeltaan riittävän ajoissa ennen jakoprosessia tiedot ennustetusta ja tarjotusta kapasiteetista (MW) kummassakin suunnassa tarjousalueiden välillä, kun kyse on koordinoitua nettosiirtokapasiteettipohjaisesta kapasiteetin jakamisesta.

542/471/2018

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdan a alakohdassa säädetyt tiedot on julkaistava liitteessä esitetyllä tavalla. Asetuksen liitteen mukaan tarjottu kapasiteetti on julkaistava tuntia ennen spot-markkinoiden sulkeutumista, kullekin markkina-aikayksikölle.

1.3 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011 energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (REMIT-asetus)

REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan 'sisäpiiritiedolla' tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan tukkutason energiatuotteeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutason energiatuotteiden hintoihin. Tämän määritelmän soveltamiseksi 'tiedolla' tarkoitetaan

a) tietoja, jotka on julkistettava asetusten (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 nojalla, mukaan lukien mainittujen asetusten nojalla annetut suuntaviivat ja verkkosäännöt;

b) tietoja, jotka koskevat sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteettia ja käyttöä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettia ja käyttöä, mukaan lukien tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnitellusta tai ennakoimattomasta käytöstä poissa olosta;

c) tietoja, jotka on esitettävä unionin tai kansallisen tason säännösten tai määräysten, markkinasääntöjen ja asianomaisilla energian tukkumarkkinoilla noudatettavien sopimusten tai käytäntöjen mukaisesti, jos kyseisellä tiedolla on todennäköisesti huomattava vaikutus tukkutason energiatuotteiden hintoihin; ja

d) muita tietoja, joita järkevästi toimiva markkinaosapuoli todennäköisesti käyttäisi eräänä perustana päätökselleen toteuttaa tukkutason energiatuotteeseen liittyvä liiketoimi tai antaa sen kauppaa koskeva toimeksianto.

Tiedon katsotaan olevan luonteeltaan täsmällistä, jos se viittaa ilmenneisiin olosuhteisiin tai olosuhteisiin, joiden voidaan kohtuudella olettaa ilmenevän, tai toteutuneeseen tapahtumaan tai tapahtumaan, jonka voidaan kohtuudella olettaa toteutuvan, ja jos se on riittävän tarkkaa, jotta sen perusteella voidaan tehdä johtopäätös edellä tarkoitettujen olosuhteiden tai tapahtuman mahdollisesta vaikutuksesta tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaan markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan sellaisen tukkutason energiatuotteiden kauppaa koskevan liiketoimen suorittamista tai tätä kauppaa koskevan toimeksiannon antamista, joka antaa tai todennäköisesti antaa vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 4 kohdan mukaisesti 'tukkutason energiatuotteilla' tarkoitetaan seuraavia sopimuksia ja johdannaisia riippumatta siitä, missä ja miten niillä käydään kauppaa:

a) sähkön tai maakaasun toimitussopimukset, jos niihin perustuva toimitus tapahtuu unionissa;

542/471/2018

- b) unionissa tuotettuun, kaupankäynnin kohteena olevaan tai toimitettavaan sähkään tai maakaasuun liittyvät johdannaiset;
 - c) unionissa tapahtuvaan sähkön tai maakaasun siirtoon liittyvät sopimukset;
 - d) unionissa tapahtuvaan sähkön tai maakaasun siirtoon liittyvät johdannaiset.
- (--)

Asetuksen 2 artiklan 6 kohdan mukaan 'Energian tukkumarkkinoilla' tarkoitetaan mitä tahansa unionissa sijaitsevaa markkinaa, jossa käydään kauppaa tukkutason energiatuotteilla.

Asetuksen 2 artiklan 7 kohdan mukaan 'Markkinaosapuolella' tarkoitetaan henkilöä, siirtoverkonhaltijat mukaan luettuina, joka ryhtyy liiketoimiin, mukaan luettuna kauppaa koskevien toimeksiantojen antaminen, yksillä tai useammilla energian tukkumarkkinoilla.

REMIT-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan markkinaosapuolten on tehokkaalla tavalla ja oikea-aikaisesti julkistettava hallussaan oleva sisäpiiritieto, joka koskee yritystä tai laitoksia, jotka ovat kyseisen markkinaosapuolen tai sen emoyrityksen tai sidosyrityksen omistuksessa tai määräysvallassa tai joiden toiminnasta kyseinen markkinaosapuoli tai yritys vastaa joko kokonaan tai osittain. Tällainen julkistaminen käsittää muun muassa tiedot, joilla on merkitystä sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteetin ja käytön osalta tai joka liittyy nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettiin ja käyttöön, mukaan luettuina tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnitellusta tai ennakoimattomasta käytöstä pois olosta.

REMIT-asetuksen 4 artiklan 4 kohdan mukaan sisäpiiritiedon julkistaminen, mukaan lukien sen julkistaminen kootussa muodossa, asetuksen (EY) N:o 714/2009 tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 tai mainittujen asetusten nojalla annettujen suuntaviivojen ja verkkosääntöjen mukaisesti on samanaikaisesti tapahtuva, täydellinen ja tehokas julkistaminen.

REMIT-asetuksen 5 artiklassa kielletään markkinamanipulaatioon tai sen yritykseen osallistuminen.

Perustelut

Kysymyksen asettelu

Asiassa on kysymys siitä, onko Fingrid noudattanut sähkökauppa-asetuksen 15 artiklan 4 kohdan, transparenssiasetuksen 11 artiklan sekä REMIT-asetuksen 4 artiklan ja 5 artiklan mukaisia velvoitteita antaessaan ja julkistaessaan tietoja Suomen ja Ruotsin välisen siirtoyhteyden käytettävyydestä.

Asian oikeudellinen arviointi

Velvollisuus julkaista tiedot

Siirtoverkonhaltijoille on sähkökauppa-asetuksen 15 artiklan 4 kohdassa asetettu velvoite julkistaa asiaankuuluvat tiedot muun muassa rajayhdysjohtojen saatavuudesta ja käytöstä. Tätä velvoitetta on tarkennettu transparenssiasiatusella, joka täydentää ja muodostaa kiinteän osan sähkökauppa-asetusta.

Transparenssiasiatusen 2 artiklan mukaan sen tulkinnessa sovelletaan sähkökauppa-asetuksen 2 artiklan määritelmiä, joiden mukaisesti rajayhdysjohtolla tarkoitetaan voimansiirtojohtoa, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan ja joka yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot. Suomen ja Ruotsin välinen siirtoyhteys on kahden jäsenvaltion rajan ylittävä rajayhdysjohto, joka yhdistää jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot, ja johon sovelletaan transparenssiasiatusen siirtoyhteyden kapasiteetin muutosten ilmoittamista koskevaa sääntelyä.

Transparenssiasiatusen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan Fingrid Oyj:n on Suomessa siirtoverkonhaltijana laskettava ja toimitettava Sähkö-ENTSOlle vastuualueeltaan riittävän ajoissa ennen jakoprosessia ennustettu ja tarjottu kapasiteetti (MW) kummassakin suunnassa tarjousalueiden välillä, kun on kyse koordinoituna nettosiirtokapasiteettipohjaisesta kapasiteetin jakamisesta. Tarjottu kapasiteetti on vuorokausimarkkinalla julkaistava markkinalle kullekin markkina-aikayksikölle tuntia ennen spot-markkinoiden sulkeutumista. Päivänsisäisessä kaupassa tieto on julkaistava tuntia ennen ensimmäistä päivänsisäistä jakamista ja sen jälkeen reaaliaikaisesti, kullekin markkina-aikayksikölle.

Sähkökauppa-asetuksen johdanto-osan 19. perustelukappaleen mukaan verkon fyysistä tilaa koskevien tietojen olisi oltava tasavertaisesti kaikkien markkinaosapuolien saatavilla, jotta niillä olisi mahdollisuus arvioida kysynnän ja tarjonnan yleistä tilannetta ja tunnistaa syyt tukkuhinnan muutoksiin. Tämä edellyttää täsmällisempiä tietoja sähköntuotannosta, tarjonnasta ja kysynnästä, ennusteet mukaan luettuina, verkko- ja yhteenliittämiskapasiteetista, sähkövirroista ja ylläpidosta sekä tasapainottamisesta ja varakapasiteetista.

Transparenssiasiatusen johdanto-osan neljännen perustelukappaleen mukaan sääntelyn tarkoituksena on muun muassa varmistaa markkinan "perustekijöitä koskevan täydellisen tiedon oikea-aikainen saatavuus, joka todennäköisesti parantaa myös energian toimitusvarmuutta. Se tekee markkinatoimijoille mahdolliseksi sovitaa tarjonnan ja kysynnän täsmällisesti ja vähentää jakelukatkosten riskiä."

Energiavirasto toteaa, että tarjotun siirtokapasiteetin määrä on transparenssiasiatusessa tarkoitettujen markkinan toimivuuden kannalta erityisen olennainen ja tarpeellinen perustieto, jonka julkaisemisessa ei ole ainoastaan kyse mahdollisimman oikea-aikaisen tiedon saataville tekemisestä, vaan yhtä merkittävää markkinan toimivuuden kannalta on myös kyseisen tiedon täydellisyys ja täsmällisyys, jolla voidaan katsoa tarkoitettavan muun muassa tiedon oikeellisuutta sekä asianmukaista tarkkuutta. Koska transparenssiasiatus muodostaa kiinteän osan ja täydentää sähkökauppa-asetusta, transparenssiasiatusessa säädettyjä markkinoiden perustekijöitä koskevan tiedon laadulle asetettuja edellytyksiä tulee soveltaa myös

542/471/2018

arvioitaessa sähkökauppa-asetuksen 15 artiklan 4 kohdan mukaisen tiedon asiaan kuuluvan julkistamisen täyttymistä.

Fingridin on tullut siirtoverkonhaltijana laskea ja julkaista 27.10 klo 10.00 mennessä tieto 28.10 markkinalle tarjotusta siirtokapasiteetistaan. Fingrid on julkaissut tiedon markkinalle 27.10.2017 oikea-aikaisesti, mutta vääränsisältöisenä ja myöhemmin ilmoittanut tästä siirtokapasiteetin määrän ilmoittamisessa tapahtuneesta virheestä UMM-viestillä 27.10.2017 klo 14:55 (CET), ja ilmoittanut todellisen siirtokapasiteetin määrän kaupankäyntipäivän 28.10.2017 tunneille 7-17. Fingridin kirjallisen selvityksen mukaan vääränsisältöinen tieto on julkaistu huolimattomuusvirheen seurauksena, mikä on johtunut suunnitellun siirtokapasiteettia alentavan huollon ajankohdan muuttumisesta. Koska todellisen tarjolla olevan kapasiteetin muutosta koskeva tieto on jäänyt muuttamatta asiakirjaan, jonka mukaisena tieto on välittynyt eteenpäin, se on julkaistu markkinalle päivittämättömänä eli määrällisesti virheellisenä. Näin ollen tiedon ei voida katsoa tulleen julkistetuksi asiaan kuuluvasti ja täydellisenä.

Energiavirasto katsoo edellä mainituin perustein, että Fingrid Oyj on toiminut sähkökauppa-asetuksen 15 artiklan 4 kohdan ja transparensiasetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan vastaisesti ilmoittaessaan tarjotun siirtokapasiteetin markkinalle virheellisesti ja jättäen täten täyttämättä artiklan mukaisen velvollisuutensa. Energiavirasto toteaa, että markkinalle kello 14:55 (CET) julkaistu UMM-viesti asiasta on julkaistu huomattavalla viiveellä, ottamatta kantaa siihen, mihin aikaan Fingrid on tosiasiallisesti huomannut virheensä tai milloin se olisi tullut huomata. Oleellista on asiassa edelleen se, että tarjottu siirtokapasiteetti on tullut antaa markkinalle viimeistään klo 10:00, ja että seuraavan vuorokauden Elspot-markkinan kaupankäynti sulkeutuu Nord Poolissa klo 12:00 (CET). Näin ollen oikea tieto ei ole ennättänyt päivää 28.10.2017 koskevalle vuorokausimarkkinalle koko kaupankäyntiaikana 27.10.2017. UMM-viestin julkaisun jälkeen käyttämättä jäänyt siirtomäärä (400 MW) on tarjottu 28.10.2017 päivänsisäiselle (intra-day) markkinalle.

REMIT-asetus

REMIT-asetuksen soveltamisala koskee energian tukkumarkkinoita, joilla asetuksen 2 artiklan 6 kohdan mukaisen määritelmän mukaan tarkoitetaan mitä tahansa unionissa sijaitsevaa markkinaa, jossa käydään kauppaa tukkutasen energiatuotteilla. Tukkutasen energiatuotteella tarkoitetaan artiklan 4 kohdan mukaan muun muassa sähkön tai maakaasun siirtoon liittyviä sopimuksia, kun siirto tapahtuu unionissa. Näin ollen EU:n alueella sijaitseva Suomen ja Ruotsin välinen sähkönsiirtoyhteys ja sen kautta tehtävä sähkönsiirto ja sitä koskevat sopimukset kuuluvat REMIT-asetuksen soveltamisalaan.

Sisäpiiritieto ja sen julkistamista koskeva velvollisuus

Kyseisen Suomen ja Ruotsin välistä siirtoyhteyttä koskevien tietojen julkaisemiseen sovelletaan muun muassa REMIT-asetuksen 4 artiklassa määritellyjä velvoitteita. REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa sisäpiiritiedolla tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan tukkutasen energiatuotteeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutasen energiatuotteiden hintoihin. Tämän määritelmän soveltamiseksi 'tiedolla' tarkoitetaan 2 artiklan 1 kohdan b

542/471/2018

alakohdassa muun muassa tietoja, jotka koskevat sähkön siirtoverkkojen kapasiteettia ja käyttöä. Näin ollen riittävän täsmällinen ja julkistamaton siirtoverkon kapasiteettia koskeva tieto, joka liittyy ainakin välillisesti Suomen tukkumarkkinalla olevan energiatuotteen hintaan, voi olla REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua sisäpiiritietoa.

Markkinaosapuolten on REMIT-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan tehokkaalla tavalla ja oikea-aikaisesti julkistettava hallussaan oleva sisäpiiritieto, joka koskee laitoksia, jotka ovat kyseisen markkinaosapuolen omistuksessa tai määräysvallassa tai joiden toiminnasta kyseinen markkinaosapuoli tai yritys vastaa joko kokonaan tai osittain. Tällainen julkistaminen käsittää muun muassa tiedot, joilla on merkitystä sähkön siirtoverkkojen kapasiteetin osalta, mukaan luettuina tiedot siirtokapasiteetin määrästä.

Energiavirasto katsoo, että Fingridillä on Suomen alueella sijaitsevan rajayhdysjohdon Suomen puoleisena omistajana velvollisuus julkistaa Suomen ja Ruotsin välisten rajayhdysjohtojen siirtokapasiteetin määrää koskevat tiedot, joilla on vähintään välillistä vaikutusta Suomen tarjousalueella kaupankäynnin kohteena oleviin tukkuenergiatuotteisiin. Siten, jos tällainen tieto täyttää REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa asetetut sisäpiiritiedoksi katsomisen edellytykset, haltuun saadut tiedot on julkistettava REMIT -asetuksen 4 artiklan edellyttämällä tavalla.

Suomen ja Ruotsin välisten rajayhdysjohtojen siirtokapasiteetin määrää koskevaa julkistamatonta ja riittävän täsmällistä tietoa voidaan lähtökohtaisesti pitää tietona, joka liittyy olennaisesti kaikkien Suomen ja Ruotsin markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevien tukkumarkkinatuotteiden kysyntään ja tarjontaan. Lisäksi tiedon on täytettävä kriteeri, jonka mukaan, jos se julkistettaisiin, sillä olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

Tarkastelun kohteena olevan virheellisen siirtokapasiteetin määrää koskevan tiedon julkaisemisen potentiaalisesta vaikuttavuudesta markkinahintoihin kyseisellä kaupankäyntitietokellällä (28.10.2017 kaupankäyntitunnit 7-17 (CET)), Energiavirasto toteaa seuraavaa:

Kaupankäyntiaika päivää 28.10.2017 koskeville vuorokausimarkkinan tunneille oli sulkeutunut Nord Poolissa 27.10.2017 klo 12:00 (CET). Fingrid julkaisi tiedon aiemmin ilmoittamastaan liian alhaisesta Suomen ja Pohjois-Ruotsin välisten rajayhdysjohtojen siirtokapasiteetista suunnassa Pohjois-Ruotsista Suomeen 27.10.2017 klo 14:55 (CET). Näin ollen oikea tieto ei ole ennättänyt päivää 28.10.2017 koskevalle vuorokausimarkkinalle koko kaupanaikana 27.10.2017. Fingrid on ilmoittanut selvityksessään Energiavirastolle, että se on julkaissut kapasiteettia koskevan UMM-ilmoituksen markkinalle, kun se on havainnut sitä koskevan virheen. Energiavirasto pitää tätä ilmoitusta uskottavana. Kuitenkin, koska asianosainen on tiennyt ko. siirtoyhteyttä koskevasta huollosta ja sen muuttuneesta aikataulusta sekä on oma-aloitteisesti havainnut sen ilmoittamisessa tapahtuneen virheen, Energiavirasto toteaa, että asianosaisella on täten tosiasiallisesti ollut hallussaan siirtoyhteyden todellista käytettävyyttä koskeva tietoa. Tämä tieto on poikennut siitä, mitä asianosainen on markkinalle ilmoittanut.

Lauantaina 28.10.2017 niistä kymmenestä tunnista, joita virheellinen siirtokapasiteetti koski (tunnit 7-17 (CET)), Suomen Elspot-markkinan aluehinta (FI) erosi

542/471/2018

Pohjois-Ruotsin aluehinnasta (SE1) viitenä tuntina: 8-11 (CET) ja 15-17 (CET). Näinä viitenä tuntina Suomen aluehinta oli 0,50; 0,35; 0,11; 0,56 ja 1,88 €/MWh korkeampi kuin Ruotsin SE1-alueen hinta.

Tyypillisesti Suomen tarjousalueen ja Ruotsin SE1 ja SE3 -tarjousalueiden välille syntyy hintaeroa vain silloin, kun Suomen ja Ruotsin väliset siirtoyhteydet ovat täysimääräisesti käytössä. Jos Suomen ja Pohjois-Ruotsin välisen siirtoyhteyden kapasiteetti olisi ilmoitettu oikein vuorokausimarkkinalle, olisi käytössä ollut 400 MW enemmän siirtokapasiteettia. Siten, liian alhainen siirtokapasiteetti joko synnytti aluehintaeron Suomen ja Ruotsin välille tai lisäsi sitä yllämainittuina viitenä tuntina. Aluehintaero oli suurin tunnilla 16-17 (CET) (1,88 €/MWh). Ei voida kuitenkaan osoittaa, että tämä hintaero olisi kokonaisuudessaan aiheutunut alentuneesta siirtokapasiteetista. Esimerkiksi seuraavina tunteina 17-19, jolloin kapasiteetti oli ilmoitettu oikein, esiintyi Suomen ja SE1 -alueiden välillä hintaeroa 2,22 €/MWh ja 4,22 €/MWh. Toisaalta, Suomen ja Pohjois-Ruotsin välisen siirtoyhteyden vuorokausi- ja päivänsisäisen markkinan yhteenlaskettu toteutunut kaupallinen siirto 28.10 tunneilla 7-17 (CET) oli alle 1500 MW, eli se olisi voitu siirtää kokonaisuudessaan ilman aluehintaeroa, jos siirtokapasiteetti olisi ilmoitettu oikein. Täsmällistä hintavaikutusta on kuitenkin vaikea arvioida, koska väärä siirtokapasiteettitieto on voinut vaikuttaa markkinaosapuolten tarjouskäyttäytymiseen.

Energiavirasto toteaa edellä mainituin perustein, että siirtokapasiteetin määrää koskevan tiedon oikea-aikaisella ja oikeasisältöisellä julkistamisella olisi todennäköisesti ollut vaikutusta Suomen tarjousalueen markkinahintaan Elspot-vuorokausimarkkinalla niinä viitenä tuntina, jolloin Suomen aluehinta poikkesi Pohjois-Ruotsin aluehinnasta. Koska hintaero Suomen ja Ruotsin välillä 28.10.2017 oli korkeimmillaan tunneilla, jolloin siirtokapasiteetti oli täysimääräisesti käytössä eikä alentunut siirtokapasiteetti todennäköisesti aiheuttanut kokonaisuudessaan aluehintaeroa tunneilla 7-17 (CET) Energiavirasto toteaa, että hintavaikutus vuorokausimarkkinan asiassa ei ollut huomattava.

Kun Fingrid Oyj julkaisi UMM-viestin markkinalle, jossa se totesi ennen vuorokausimarkkinoiden sulkeutumista julkaistun tiedon rajayhdysjohtojen siirtokapasiteetista olleen liian alhainen ja tarjoavansa lopun siirtokapasiteetin (400 MW) päivänsisäisen markkinan käyttöön, oli kaupankäynti päivän 28.10.2017 päivän sisäisten markkinoiden Elbas-tuntituotteilla ollut käynnissä 55 minuuttia. Kauppoja niillä tuntituotteilla, joita virheellinen siirtokapasiteetti koski, oli tänä aikana tehty yhteensä 12 kpl, mikä on 3 % kaikesta tuntien 7-17 (CET) tuntituotteilla lopulta tehdyistä kaupoista, joita oli yhteensä 346.

Energiavirasto katsoo, että UMM-viestin julkaisu ei tosiasiaa aiheuttanut päivänsisäisellä markkinalla tavanomaisesta poikkeavaa kaupankäyntiä hintojen tai voilymin suhteen. Kaupankäynti tuntien 7-17 (CET) tuntituotteilla ei poikennut muista saman päivän tuntituotteista eikä 28.10.2017 päivän tuntituotteiden kaupankäynti poikennut lähipäivistä. Samoin päivänsisäisen markkinan kaupankäynnin suhde vuorokausimarkkinalla toteutuneisiin hintoihin oli normaali. UMM-viestin julkaisemisella ja 400 MW:n kapasiteetin tarjoamisella päivänsisäiselle markkinalle, ei näin ollen voida katsoa olleen havaittua vaikutusta kyseisellä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevien tuotteiden hintoihin.

542/471/2018

Koska markkinoille ilmoitetulla väärällä kapasiteettia koskevalla tiedolla ei ole ollut huomattavaa vaikutusta tukkutason energiatuotteiden hintoihin Energiavirasto toteaa, että kyseessä olevassa tilanteessa siirtokapasiteettia koskeva virheellinen tieto ei ole ollut REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaista sisäpiiritietoa. Näin ollen kyseessä olevaa toimintaa ei tule pitää REMIT-asetuksen 4 artiklan rikkomuksena.

Energiavirasto kuitenkin huomauttaa, että kyseisellä tiedolla olisi toisena ajankohdana voinut olla merkittävä vaikutus sähkön hintoihin Nord Poolin vuorokausimarkkinalla tai päivänsisäisellä markkinalla, jolloin tieto voisi myös täyttää REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaisen sisäpiiritiedon määritelmän.

Energiavirasto ei ole havainnut vastaavan virheellisen toiminnan sittemmin toistuneen tai jatkuneen markkinalla Fingrid Oyj:n toimesta. Energiavirasto on ottanut kokonaisarvioinnissaan huomioon sen, että toimittamansa selvityksen mukaan Fingrid on sittemmin luopunut aiemmin käytössä olleesta kapasiteetin laskentataulukosta (Excel-pohjainen), ja käyttää kapasiteettitiedon käsittelyyn kaupallisen hallinnan sovellusta (VAKSI). Fingrid Oyj on näin ollen suorittanut korjaavia toimenpiteitä vastaavien tilanteiden välttämiseksi jatkossa.

Markkinamanipulaatio

Markkinamanipulaation määritelmän (2 artiklan 2 kohdan a alakohta) mukaan manipulaatioon osallistuminen edellyttää tukkutason energiatuotteiden kauppaa koskevan liiketoimen suorittamista tai kauppaa koskevan toimeksiannon antamista, joka antaa tai todennäköisesti antaa artiklan mukaisia vääriä tai harhaanjohtavia viestejä markkinalle. 2 artiklan 2 kohdan a alakohta ei sinänsä edellytä sitä, että toiminta olisi ollut tahallista. Tunnusmerkistön täytyminen edellyttää kuitenkin sitä, että kyseessä on tukkutason energiatuotteen kauppaa koskevan liiketoimen tai sitä koskevan toimeksiannon suorittaminen.

Energiavirasto on arvioinut selvityksen kohteena ollutta toimintaa markkinamanipulaation tunnusmerkistön näkökulmasta. Kyseessä on ollut siirtokapasiteetin määrää koskeva ilmoitus, jossa ei sinällään itsessään tapahdu vaihdannallista kauppaa koskevaa liiketointa, jota markkinamanipulaation tunnusmerkistö 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa nimenomaisesti edellyttää. Siten Energiavirasto katsoo, että siirtokapasiteetin määrän ilmoittamisessa ei itsessään ole kyse artiklan tarkoittaman kauppaa koskevan liiketoimen suorittamisesta, ja näin ollen kyseessä olevaa toimintaa ei tule arvioida REMIT-asetuksen 5 artiklan rikkomuksena.

Seuraamusmaksun määrääminen

Energiavirasto voi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 16 §:n 1 momentin 3 kohdan c alakohdan nojalla määrätä seuraamusmaksun sille, joka rikkoo tai jättää noudattamatta sähkökauppa-asetuksen 15 tai 20 artiklan sääntöjä tietojen antamisesta. Seuraamusmaksun suuruuden määrittämisen tulee valvontalain 18 §:n mukaan perustua kokonaisarviointiin, jossa on otettava huomioon rikkomuksen tai laiminlyönnin laatu ja laajuus, moitittavuuden aste sekä kesto-aika.

Energiavirasto voi jättää seuraamusmaksun määräämättä valvontalain 20 c §:n 3 kohdan mukaan, mikäli seuraamusmaksun määräämistä on muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

542/471/2018

Energiavirasto jättää seuraamusmaksun määräämisen esittämättä, koska Fingrid Oyj:n rikkomus on koskenut vain osaa rajayhdysjohdon kapasiteetista, ja kapasiteetti on tarjottu markkinatoimijoiden käyttöön päivänsisäisille markkinoille. Rikkomus on vaikuttanut vuorokausimarkkinan kaupankäynnissä käytettävissä olevaan kapasiteettiin vain osaan yhden vuorokauden tunneista, vaikka oikea tieto ei ole ennättänyt markkinalle vuorokausimarkkinan kaupankäyntiaikana lainkaan. Koska rikkomus on johtunut Fingrid Oyj:n mukaan inhimillisestä virheestä, Energiavirasto katsoo, että rikkomus ei ole ollut erityisen moitittava. Näin ollen seuraamusmaksun määräämistä on pidettävä valvontalain 20 c §:n 3 kohdan mukaisesti ilmeisen kohtuuttomana.

Johtopäätös

Asiassa edellä esitetyin perustein, Energiavirasto katsoo Fingrid Oyj:n toimineen asiassa sähkökauppa-asetuksen 15 artiklan ja transparensiasetuksen 11 artiklan vastaisesti.

Energiavirasto jättää seuraamusmaksun määräämättä ilmeisen kohtuuttomana.

Energiavirasto toteaa lisäksi, että kyseessä olevassa tilanteessa siirtokapasiteettia koskeva virheellinen tieto ei ole ollut REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaista sisäpiiritietoa, joten Fingrid Oyj:n toimintaa asiassa ei voida pitää REMIT-asetuksen 4 artiklan rikkomuksena.

Energiavirasto toteaa, että siirtokapasiteetin määrän ilmoittamisessa ei itsessään ole kyse kauppaa koskevan liiketoimen suorittamisesta, joten Fingrid Oyj:n toimintaa asiassa ei voida pitää REMIT-asetuksen 5 artiklan rikkomuksena.

Energiavirasto katsoo, että Fingrid Oyj on ryhtynyt riittäviin korjaaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että vastaava virhe ei toistuisi. Energiavirasto kehottaa Fingrid Oyj:tä kiinnittämään jatkossa erityistä huomiota julkistetun informaation tarkkuuteen ja noudatettaviin julkistamiskäytäntöihin ja toimintatapoihin.

Ratkaisu

Fingrid Oyj on toiminut verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 714/2009 15 artiklan 4 kohdan vastaisesti.

Fingrid Oyj on toiminut tietojen antamisesta ja julkaisemisesta sähkömarkkinoilla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 liitteen I muuttamisesta annetun komission asetuksen (EU) N:o 543/2013 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan vastaisesti ilmoittaessaan ennen vuorokausimarkkinoiden sulkeutumista Suomen ja Pohjois-Ruotsin välisten rajayhdysjohtojen siirtokapasiteetin suunnassa Pohjois-Ruotsista Suomeen virheellisesti.

Energiavirasto toteaa, että Fingrid Oyj:n toimintaa asiassa ei arvioida Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta, 4 artiklan tai 5 artiklan rikkomuksena.

Energiavirasto jättää seuraamusmaksun määräämättä valvontalain 20 c §:n 3 kohdan mukaisesti.

542/471/2018

Energiavirasto toteaa, että Fingrid Oyj on suorittanut korjaavia toimenpiteitä vastaavien tilanteiden välttämiseksi jatkossa.

Energiavirasto poistaa asian käsittelystä.

Sovelletut säännökset

Euroopan komission asetus (EU) N:o 543/2013 tietojen antamisesta ja julkaisemisesta sähkömarkkinoilla, 2 artikla ja 11 artikla

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1227/2011 energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta, 2 artikla, 4 artikla ja 5 artikla

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 714/2009 verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta (sähkökauppa-asetus), 2 artikla ja 15 artikla

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013), 2, 5, 9, 16, 20 c §

Lisätiedot

Lasse Pollari, johtava asiantuntija, puh 029 5050 198, sähköposti:

lasse.pollari@energiavirasto.fi

Juha Teirilä, ekonomisti, 029 5050 127, sähköposti:

juha.teirila@energiavirasto.fi

Otso Liikanen, avustava lakimies, puh 029 5050 188, sähköposti:

otso.liikanen@energiavirasto.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus päätöksen liitteenä 1.

Liitteet Liite 1 Valitusosoitus

Jakelu Fingrid Oyj

Liite 1

VALITUSOSOITUS

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, määräaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Markkinaoikeudelle osoitetussa valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä;

542/471/2018

- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukainen oikeudenkäyntimaksu, joka on suuruudeltaan 2050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen osoitteeseen:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi
Faksi: 029 56 43314

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.